

भाजकः-जिका, भाजकः-जिका, ^१बिभक्षकः-क्षिका, ^२बाभजकः-जिका;
^३भक्ता-भक्ती, भाजयिता-त्री, बिभक्षिता-त्री; बाभजिता-त्री;
 भजन्-न्ती, भाजयन्-न्ती, बिभक्षन्-न्ती; —
 भक्ष्यन्-न्ती, भाजयिष्यन्-न्ती-ती, बिभक्षिष्यन्-न्ती-ती; —
 भजमानः, भाजयमानः, बिभक्षमाणः, बाभज्यमानः;
 भक्ष्यमाणः, भाजयिष्यमाणः, बिभक्षिष्यमाणः, बाभजिष्यमाणः;
^४देहभाक्^A-देहभाग्-देहभाजौ-देहभाजः; — —
 विभक्तम्-भक्तवान्, भाजितः, बिभक्षितः, बाभजितः-तवान्;
 भजः, ^५भागी, ^६भक्तम्-भक्तः, ^७राज्यभाक्-प्रभाक्, ^८भेजिवान्^B, ^९भ्राता,

- सज्जन्ताण्वुलि, धातोरनिट्त्वादिडागमाभावे, चत्वंषत्वयोश्च रूपम् । एवं सज्जन्ते सर्वत्र प्रक्रिया ज्ञेया ।
- यञन्ते सर्वत्र, अभ्यासे दीर्घः, जश्त्वं चेति ज्ञेयम् ।
- धातोरनिट्त्वात्, चत्वं रूपमेवम् । एवं तव्यदादध्वपि ज्ञेयम् ।
- 'भजो णिः' (३-२-६२) इति कर्तरि णिप्रत्ययः । प्रत्ययस्य णित्वादुपधावृद्धिः । किञादेवदथं प्रत्ययः सत्वेलोपी । कर्तरि क्तिपोऽपवादोऽयम् ।
- तच्छीलादिषु कर्तृषु, 'समृवानुसृष्टाच्च यमाङ्यसपरिस्ससंजवरिदेविसंजवरपरिस्सिप-परिरटपरिवदपरिदहपरिमुहदुषाद्विषदुहदुहयुजाकोडविचिचत्यजरजभज-' (३-२-१४२) इत्यादिना धिगुणप्रत्ययः । णित्वादुपधावृद्धिः । धित्वात्, 'चजोः कु धिण्यतोः' (७-३-५२) इति कुत्वमिति च ज्ञेयम् ।
- आशीरर्थे, 'क्वित्तौ च संज्ञायाम्' (३-३-१७४) इति संज्ञायां कप्रत्ययः । भक्तम्=अन्नम् । भजतादिति भक्तः=उपासकः ।
- 'भजो णिः' (३-२-६२) इत्यत्र उपसर्गे सुपि च उपपदे प्रत्ययविधानाश्रयणादत्र, प्रभाक् इत्यत्र च कर्तरि णिप्रत्यय इति ज्ञेयम् ।
- कर्तरि भूतसामान्ये लिट् कसौ, 'तृफलभजत्रयश्च' (६-४-१२२) इति एत्वाभ्यास-लोपयोः, 'वस्वेकाजाद्धसाम्' (७-२-६७) इतीडागमे च रूपमेवम् ।
- 'तृन्' (३-२-१३५) इति ताच्छीलिके तृन्प्रत्यये, 'नप्तृनेष्टृ—' (द. उ. २.३) इत्यत्र निपातनात् प्रादेशे च भ्राता इति सिद्धयतीति मा. धा. वृत्तावुक्तम् । द. उ. वृत्त्यादिषु भ्राजतेर्जकारलोपे रूपनिष्पादनं कृतम् । 'श्वशुरः श्वश्रवा' (१-२-७१) इत्यत्र भाष्ये तु 'यदि तावद् बिभर्तीति भ्राता—' इत्युक्त्वात् भृन्धातोरेव भ्रतृशब्दान्धतिन्याय्येति प्रतिमाति ।
- A. 'देहभाजं ततः केशाच्च लुङ् लुङ्ठे मुहुः ॥' म. का. १४.५९.
- B. 'आज्ञानुग्रहमीमकोमलपुरीयाला फल भेजुवां याऽयोष्येयपराजितेति विदिता नाकं परेण स्थिता ।' श्रीगुणरत्नकोशे २३.